

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
GRAFIČKI FAKULTET ZAGREB

Smjer: Dizajn grafičkih proizvoda

SEMINARSKI RAD
FUTURIZAM

Mentor: Vanda Jurković

Student: Barbara Lešić

Zagreb, 2024.

Sadržaj

Uvod	3
Razdoblje futurizma	3
Zaključak.....	5
Prilozi.....	6

Uvod

Futurizam je bio revolucionarni umjetnički i kulturni pokret koji je nastao u Italiji početkom 20. stoljeća. Pokret je započeo 1909. godine kada je Filippo Tommaso Marinetti objavio "Manifest futurizma" u francuskom listu Le Figaro. Marinettijeva polemičnost brzo je privukla Umberta Boccionija, Carla Carrà i Luigija Russola, mlade, ali već afirmirane slikare koji su htjeli proširiti te ideje na figurativne umjetnosti. Započela je prva faza futurizma. U godinama koje slijede, futurizam se sve jasnije profilirao, naročito u svojoj razlici spram kubizma. Također se profiliraju, i mijenjaju, i interesi i izričaji njegovih predstavnika: Severini naginje apstrakciji, Boccioni se približava simbolizmu, Russolo se posvećuje muzici. Futuristi su težili radikalnoj promjeni umjetnosti i društva, slaveći brzinu, tehnologiju, nasilje, i modernost industrijskog grada. Njihov rad obuhvaćao je razne umjetničke forme uključujući književnost, slikarstvo, kiparstvo, glazbu, arhitekturu, kazalište, pa čak i gastronomiju

Razdoblje futurizma

U svom manifestu, Marinetti je proklamirao prekid s prošlošću i tradicionalnom umjetnošću, izražavajući prezir prema starim vrijednostima i veličajući dinamičnu prirodu modernog života. Automobili, avioni i industrijski gradovi postali su simboli novog doba. Futurizam se brzo proširio izvan Italije, nalazeći poklonike u Rusiji i drugim zemljama. Futuristi su također razvili jedinstveni stil u slikarstvu, kombinirajući elemente kubizma i postimpresionizma kako bi prikazali brzinu i pokret. Manifest futurističkih slikara, objavljen 1910. godine, istaknuo je ključne principe futurističkog slikarstva: dinamizam, fragmentaciju i upotrebu komplementarnih boja za izražavanje kretanja i energije. Futurističko slikarstvo fokusiralo se na prikazivanje dinamike modernog života. Umjetnici su pokušavali uhvatiti pokret i energiju urbanih scena, koristeći geometrijske oblike i snažne poteze kistom. Dinamizam je bio ključni element, prikazujući objekte u pokretu zajedno s prostorom kroz koji se kreću. Inspirirani kubizmom, futuristi su lomili slikarsku površinu na dijelove, svaki prikazujući različitu prostorno-vremensku perspektivu. Marinetti je bio plodan pisac, a njegovo djelo uključuje poeziju, romane i drame. Njegova zbirka pjesama "Zang Tumb Tumb" (1914) eksperimentirala je s tipografijom i rasporedom teksta kako bi prenijela dinamičnost i kaotičnost modernog života. Njegove pjesme često su sadržavale onomatopejske izraze i neologizme, što je bio pokušaj da se jezik oslobodi

tradicionalnih struktura i normi. U kazalištu, Marinetti je bio inovator, zagovarajući "sintezu drame" – kratke, intenzivne scenske prikaze koji bi zamijenili duge i zamorne dramske forme. Njegova drama "Osnivač futurizma" (1915) pokazuje njegovu strast prema brzini i tehnologiji, s radnjom koja se odvija u vrtlogu mehaničkih zvukova i svjetlosnih efekata. Marinetti je također bio poznat po svojim manifestima, kao što su "Tehnički manifest futurističke književnosti" (1912) i "Manifest futurističkog slikarstva" (1910), u kojima je izložio načela futurističke estetike i pozvao umjetnike na radikalnu promjenu svojih pristupa. Njegov rad i ideje značajno su utjecali na razne avangardne pokrete, uključujući dadaizam, nadrealizam i konstruktivizam. Marinetti je ostavio neizbrisiv trag u povijesti umjetnosti kao predvodnik pokreta koji je radikalno preispitivao i mijenjao percepciju umjetnosti i kulture u 20. stoljeću. Umberto Boccioni bio je jedan od najvažnijih talijanskih futurista, poznat po svojim slikama i skulpturama koje su istraživale dinamiku pokreta i tehnologije. Njegovo najpoznatije djelo, "Jedinstvene oblike kontinuiteta u prostoru" (1913), prikazuje figuru u snažnom pokretu, utjelovljujući futurističke ideje brzine i modernosti. Boccioni je također bio autor manifestnih tekstova koji su oblikovali teorijske temelje futurizma u likovnoj umjetnosti. Njegove slike, poput "Elastičnost" (1912) i "Sile ulica" (1911), karakteriziraju fragmentirani oblici i vibrantne boje koje evociraju energiju urbanog života. Kroz svoj rad, Boccioni je težio prikazivanju dinamizma modernog svijeta, kombinirajući kubističke tehnike s futurističkim naglaskom na kretanje i tehnologiju. Njegov doprinos futurizmu ostavio je trajan utjecaj na razvoj moderne umjetnosti. Luigi Russolo, poznat po svojim inovacijama u glazbi, koristio je slične principe u svom slikarstvu, pokušavajući uhvatiti vibracije i zvučne efekte na platnu. Ovaj interdisciplinarni pristup bio je ključan za futurističku estetiku, povezujući vizualne i zvučne umjetnosti. Njegov najpoznatiji doprinos bio je izum "intonarumori" ili "strojeva za buku", niza elektroakustičkih instrumenata dizajniranih za proizvodnju različitih vrsta buke, od zvukova industrijskih strojeva do gradske vreve. Njegovi koncerti s ovim instrumentima izazvali su mnogo pažnje i kontroverze, ali su ujedno postavili temelje za kasniju eksperimentalnu i elektronsku glazbu. Russolo je smatrao da zvukovi urbane i industrijske sredine, koje je većina ljudi smatrala neugodnima, mogu postati estetski vrijedni kada se organiziraju u skladbe. Ovaj radikalni pristup bio je u skladu s futurističkim naglaskom na modernost, tehnologiju i odbacivanje tradicije. Njegova djela, iako kontroverzna u svoje vrijeme, utjecala su na mnoge kasnije avangardne i eksperimentalne glazbenike. Njegov pristup buki i zvuku otvorio je nove puteve u shvaćanju i stvaranju glazbe,

čineći ga jednim od pionira zvučne umjetnosti. Russolo je svojim radom demonstrirao kako tehnologija i industrijski zvukovi mogu biti integrirani u umjetničku praksu, proširujući granice onoga što se smatralo glazbom i inspirirajući buduće generacije umjetnika da istražuju zvukove svakodnevnog života kao umjetnički materijal.

Zaključak

Futurizam je ostavio dubok trag na umjetnost 20. stoljeća, donoseći radikalne promjene u percepciji i prikazivanju moderne stvarnosti. Iako je pokret izgubio na snazi nakon Prvog svjetskog rata, a mnogi ključni umjetnici su preminuli ili napustili pokret, utjecaj futurizma i dalje je vidljiv u mnogim modernim umjetničkim pravcima. Njihova vizija dinamike, brzine i tehnologije nastavlja inspirirati umjetnike i danas, potvrđujući trajnu važnost futurizma u povijesti umjetnosti.

Prilozi

Izvori:

<https://enciklopedija.hr/clanak/futurizam>

<https://sh.wikipedia.org/wiki/Futurizam>

<https://www.matica.hr/media/knjige/hrvatska-knjizevna-avangarda-584/pdf/antun-gustav-matos-futurizam.pdf>